

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/2/2020
Identifikačné číslo spisu: 5316010191
Dátum vydania rozhodnutia: 23.01.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Szabo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5316010191.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Szaba a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Hatalu v trestnej veci obvineného P. Q. pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 23. januára 2020 v Bratislave dovolanie P. Q., ktoré podal prostredníctvom zvoleného obhajcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 10. septembra 2019, sp. zn. 3To 54/2019, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného P. Q. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Obvinený P. Q. bol rozsudkom Okresného súdu Čadca z 1. apríla 2019, sp. zn. 2T 42/2016 uznaný za vinného z prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods.1, ods. 2 písm. a), písm. b) Tr. zák., na skutkovom základe, že

dňa 25. decembra 2015 v čase okolo 13:00 hod. v obci Q. B., časť pod B., okres Čadca, stojac na terase chaty bez popisného čísla, ktorej je spolumajiteľ, namieril dlhú strelnú zbraň, ktorá bola osadená puškohľadom na V. Q. st. a V. Q. ml., ktorí vo vzdialenosti cca 80-100 m od chaty kráčali k tejto chate, s touto strelnou zbraňou na nich neustále mieril počas toho, ako sa k chate približovali, pričom vo vzdialenosti cca 50 m od uvedenej chaty sa V. Q. st. a V. Q. ml. otočili a zo strachu o život z miesta odišli späť domov, lebo konanie P. Q. v nich vzbudilo strach o ich život a zdravie.

Za to bol obvinený odsúdený podľa § 360 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 36 písm. j) Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd obvinenému výkon trestu odňatia slobody podmienenečne odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. určil skúšobnú dobu v trvaní 1 (jeden) rok.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie obvinený P. Q. do výroku o vine a treste ihneď po jeho vyhlásení a poučení do zápisnice o hlavnom pojednávaní. Odvolanie v neprospech obvineného podal v zákonom stanovenej lehote i prokurátor.

Na podklade včas podaných odvolaní rozhodoval vo veci Krajský súd v Žiline na verejnom zasadnutí uznesením z 10. septembra 2019, sp. zn. 3To 54/2019, ktorý podľa § 319 Tr. por. odvolania prokurátora a obvineného zamietol ako nedôvodné (č. l. 262-263).

Odpis rozhodnutia krajského súdu obvinený prevzal 1. októbra 2019, obhajca 30. septembra 2019, poškodený V. Q. ml. 18. októbra 2019 a prokurátor 27. septembra 2019 (č. l. 275).

Okresný súd Čadca dňa 13. januára 2020 predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie obvineného, ktoré podal prostredníctvom zvoleného obhajcu, Advokátskej kancelárie JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík s.r.o., ktorý ho obhajoval aj v pôvodnom konaní. Dovolanie bolo podané na súde prvého stupňa 21. októbra 2019 z dôvodov § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Tr. por. (č. l. 297-299).

V rámci dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., že v konaní bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, nakoľko o ustanovenie obhajcu v jeho veci žiadal už v prípravnom konaní, pretože nemal prostriedky na úhradu trov obhajoby, pričom obhajca mu bol ustanovený až v konaní pred súdom prvého stupňa.

Ďalej obvinený namietal, že mu nebolo umožnené spolu s obhajcom vykonať na hlavnom pojednávaní dňa 1. apríla 2019 vyšetrovací pokus, aby bolo preukázané, či z pohľadu, ako naznačil poškodený Q. st. mohol vidieť obvineného, najmä s poukázaním na rozpory vo výpovediach poškodených s poukázaním na § 2 ods. 10 Tr. por. Súd vykonanie dôkazu nepripustil, čím došlo k zásadnému porušeniu jeho práva na obhajobu.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. obvinený namietal, že nebola v rámci jeho konania naplnená skutková podstata spáchaného trestného činu, ako aj spochybňoval výpovede poškodených, ktorých výpovede sa nezhodovali s popisom miesta, trasy, ako aj to, kde sa mali nachádzať v čase spáchania skutku. Obvinený ďalej poukázal na skutočnosť, že nemá záznam v odpise registra trestov, a preto nemá žiadne tendencie páchať násilnú trestnú činnosť, aj vzhľadom na jeho zdravotný stav.

Záverom obvinený skonštatoval, že napadnutými rozhodnutiami bol porušený zákon a žiadal, aby dovolací súd v zmysle § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté rozhodnutia a prikázal v zmysle § 388 ods. 1 Tr. por., aby súd vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Samosudkyňa súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručila rovnopis dovolania stranám trestného konania s upozornením, že sa môžu k dovolaniu obvineného vyjadriť. Uvedenú možnosť vyjadriť sa využil okresný prokurátor podaním doručeným na okresný súd dňa 14. novembra 2019 (č. l. 303-304) v rámci ktorého uviedol, že vzhľadom k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je potrebné uviesť, že z prípravného konania nie sú známe žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali ustanovenia obhajcu v zmysle § 40 ods. 2 Tr. por., a ani v podanom dovolaní nie sú takéto skutočnosti uvedené. Porušenie práva na obhajobu nebolo konštatované okresným ani krajským súdom, ktorý vec už raz uznesením, sp. zn. 1To 115/2017 zo 7. novembra 2017 vrátil okresnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie. Pokiaľ ide o dôvody v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., tak tieto sú v podstate dôvodmi odvolania, týkajúceho sa nesprávneho vyhodnotenia dôkaznej situácie. O daných dôvodoch už rozhodol krajský súd z ktorého odôvodnením a argumentáciou sa prokurátor plne stotožňuje a možno ho považovať aj za jeho stanovisko k podanému dovolaniu, pretože týmto boli potvrdené závery uvedené v jeho záverečnej reči.

Prokurátor v rámci svojho vyjadrenia ďalej uviedol, že súd v napadnutom rozhodnutí postupoval správne, keďže dôsledne a individuálne posudzoval jednotlivé dôkazy, správne ich vyhodnotil a podľa toho aj správne a zákonne rozhodol, čo sa týka viny a trestu, ako aj možného porušenia práva na obhajobu, a záverom svojho vyjadrenia navrhol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Vyjadrenie prokurátora bolo zaslané na vyjadrenie obvinenému a jeho obhajcovi, avšak do konania neverejného zasadnutia na vyjadrenie prokurátora nereagovali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pri predbežnom prieskume zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Dovolanie bolo podané po vyčerpaní riadneho opravného prostriedku (§ 372 Tr. por.), prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.). Zároveň však zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. [§ 382 písm. c) Tr. por.].

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne uvedených v ustanovení § 371 Tr. por., pričom dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 1 Tr. por.). Dovolač súd je viazaný uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takého dovolacieho dôvodu podľa § 371 Tr. por. V opačnom prípade, ak podané dovolanie iba formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, alebo ak je zrejmé už v štádiu predbežného preskúmania dovolania vykonávaného v zmysle § 378 Tr. por., že nie sú preukázané dôvody dovolania, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť.

Vzhľadom k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je potrebné uviesť, ako aj s odkazom na predchádzajúce rozhodnutia dovolacieho súdu, že právo na obhajobu každého, proti komu sa vedie trestné konanie, je v Trestnom poriadku upravené v § 2 ods. 9 Tr. por. Dovolačím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. je však iba zásadné porušenie práva na obhajobu. Takým zásadným porušením by bolo najmä porušenie práva na obhajobu tým, že obvinený nemal obhajcu, aj keď ho podľa zákona mal mať, pričom táto skutočnosť je dôvodom dovolania bez ohľadu na to, z akého dôvodu mal obvinený obhajcu mať v zmysle § 37 a § 38 Tr. por. Dôležité sú preto i konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach.

S poukázaním na námietky obvineného v dovolaní je potrebné uviesť, že obvinený v rámci tohto dôvodu spochybňoval vierohodnosť výpovedí poškodených, zamietnutie vykonania vyšetrovacieho pokusu, ako aj nepreukázanie jeho viny, čo je v dovolacom konaní neprípustné, nakoľko sa jedná o namietanie skutkového stavu a nevyhodnotenia dôkazov, pričom tieto námietky nijako nezakladajú ani opodstatnenosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., pretože významom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok a nie posudzovanie skutkového stavu, ktorým je dovolací súd viazaný s poukázaním na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Tdo 34/2014 z 12. augusta 2014, podľa ktorého I. Znemožnenie uplatnenia práva na obhajobu, ktoré zákon priznáva podozrivej osobe, je subsumovateľné pod porušenie práva na obhajobu ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. len za predpokladu, že taký postup orgánov činných v trestnom konaní negatívne ovplyvnil vykonávanie procesných úkonov po začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. II. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., resp. pri uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Tr. por.

S námietkami obvineného uvedenými v dovolaní sa už okresný aj krajský súd zákonným spôsobom vysporiadal a dovolací súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie ich rozhodnutí, ktoré pokladá za správne a zákonu zodpovedajúce, pričom je viazaný ustáleným skutkovým stavom na ktorom sa ustálil okresný a krajský súd v danej veci obvineného.

Rovnako nie je dôvodná námietka obvineného, že nemal obhajcu už v prípravnom konaní, hoci to požadoval. Z predloženého spisového materiálu dovolací súd zistil, že obvinenému bol na základe jeho žiadosti dňa 28. septembra ustanovený obhajca JUDr. Miroslav Stopka, s ktorým sa aktívne zúčastňoval úkonov v súdnom konaní, pričom mali možnosť navrhovať dôkazy, klásť poškodeným otázky a vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom. Zo spisového materiálu taktiež vyplýva, že obvinený sa pri výsluchu po začatí trestného stíhania vyjadril, že si obhajcu nevolí (č. l. 21), pričom v prípade obvineného neboli splnené ani podmienky povinnej obhajoby v zmysle § 37 ods. 1 Tr. por. V tomto smere dovolací súd nezistil žiadne zásadné porušenie práva na obhajobu, a preto argumentáciu obvineného vo vzťahu k tomu dovolaciemu dôvodu nemohol akceptovať, pretože nie je spôsobilá naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Aj v rámci ustálenej judikatúry platí, že predmetom dovolacieho konania nemôže byť, akým spôsobom sa súde nižších stupňov vysporiadali s hodnotením jednotlivých dôkazov, ako aj aké závery z vykonaného dokazovania vyvodili, pretože tu sa jedná o otázky skutkového charakteru, ktoré sú z dovolacieho konania vylúčené. Uvedené pritom rovnako platí tiež i pre odmietnutie vykonania obvineným navrhovaných dôkazov, ktorých vykonanie ani jeden z konajúcich súdov nepovažoval za potrebné z hľadiska náležitého zistenia skutkového stavu (v tomto smere viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2009, sp. zn. 2 Tdo 45/2009, uverejnené pod R 21/2010). Len s poukázaním na nesúhlas s hodnotením dôkazov a ich odmietnutím vykonania navrhovaných dôkazov, nemožno vyvodzovať predmetný dovolací dôvod.

V tomto smere Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval za potrebné dodať zároveň tiež to, že je na rozhodnutí súdu zväziť, akú voľbu dôkazného prostriedku použije pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Tr. por., ako aj práva podľa § 2 ods. 1 Tr. por. a či určitú skutkovú okolnosť, ktorú považuje za dokázanú, bude overovať ďalšími dôkaznými prostriedkami. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak popri sebe stoja viaceré dôkazy, dovolací súd nie je oprávnený sa vyjadrovať k výberu dôkazov súdmi nižšieho stupňa.

Napokon obvinený vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku uplatnil dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu dovolací súd skúma, či skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa bol správne podradený pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Iba opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne posúdený ako iný trestný čin, alebo že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod týmto sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného alebo súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až 43 Tr. zák.), ukladania trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák. Uvedené ustanovenie sa vzťahuje aj na porušenie iných hmotnoprávnych predpisov ako je Občiansky zákonník, Obchodný zákonník, pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnomu posúdeniu skutku.

K tomuto dovolaciemu dôvodu je potrebné ďalej uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o

existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo vyplýva aj z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. To znamená, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie.

Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. V tomto smere dovolací súd odkazuje na ustálenú judikatúru k výkladu a aplikácii dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Z obsahu dovolania vyplýva, že vo vzťahu k citovanému dovolaciemu dôvodu dovolateľ uplatnil výlučne námietky, ktorými zjavne vybočil z deklarovaného dovolacieho dôvodu. Jeho námietky smerovali proti spôsobu hodnotenia dôkazov a správnosti skutkových zistení súdmi nižšieho stupňa, ako aj proti správnosti posúdenia zisteného skutku.

Pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu konania obvineného posúdeného ako prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Tr. zák., táto zodpovedá priebehu skutkového deja uvedeného vo výroku napadnutého rozhodnutia po objektívnej i subjektívnej stránke a je správna, pričom obvinenému bol správne a v súlade so zákonom uložený trest odňatia slobody na dolnej hranici trestnej sadzby vo výmere 6 mesiacov, pričom výkon uloženého trestu odňatia slobody bol obvinenému správne podmienčne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 1 roka.

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zřejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

V posudzovanej veci, ako z vyššie uvedeného vyplýva, neboli splnené zákonné podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Tr. por., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného P. Q. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.